

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ

***Анотація.** Досліджено методи організації пошуково-дослідницької діяльності учнів старшої школи на уроках інформатики.*

***Ключові слова:** пошуково-дослідницька діяльність, метод проектів, інформаційно-комунікаційні технології.*

Сьогодні наполегливо вимагає пошуку таких форм і методів навчання, упровадження яких сприяло б активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, підвищувало б ефективність опанування учнями нових знань, розвивало творчу активність, а також навички колективно злагоджених дій. Орієнтація на особистість учня визначає сучасну концепцію організації навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі: індивідуально-орієнтований підхід до навчання; формування комунікативної, соціокультурної й компенсаторної компетенцій, що забезпечують розвиток критичного мислення, соціалізацію особистості вихованців, розвиток дослідницької культури тощо. З огляду на це актуальним є дослідження проблеми застосування нових інтерактивних методів навчання школярів.

Актуальною педагогічною технологією, здатною забезпечити розв'язок поставлених перед сучасною школою завдань, є метод проектів, який трактується ученими-теоретиками й учителями – практиками по-різному. За визначенням С. Гончаренка, метод проектів – це організація навчання, коли учні набувають знань і навичок у процесі планування й

виконання практичних завдань – проектів, які поступово ускладнюються. У свою чергу С. Сисоева зазначає, що метод проектів є однією із педагогічних технологій, яка відображає реалізацію особистісно-орієнтованого підходу в освіті і сприяє формуванню уміння адаптуватися до швидко змінних умов життя людини постіндустріального суспільства. Визначається також метод проектів як освітня технологія, спрямована на здобуття учнями знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування в них специфічних умінь та навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку.

Проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, успішне вирішення якої дозволяє досягти суттєвого підвищення ефективності та якості навчального процесу, постійно перебуває в центрі уваги як дослідників, так і учителів-практиків. Різні аспекти проблеми активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів у процесі навчання розкриті в дослідженнях психологів Д.Б. Богоявленської, Л.С. Виготського, та ін., педагогів В.Ф.Паламарчук, Т.І.Шамової та ін., методистів М.І. Жалдака, О.Б. Жильцова, З.І. Слєпкань та ін.

Аналіз стану навчання інформатики у практиці загальноосвітньої школи показує, що результати навчання учнів, рівень їх пізнавальної активності, самостійності, творчих здібностей значною мірою не відповідають запитам суспільства. Проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів у процесі навчання інформатики до кінця не розв'язана, а це негативно відбивається на якості знань і умінь, розумовому розвитку учнів у процесі навчання.

Варто зазначити, що поняття "пошуково-дослідницька діяльність" - досить нове; воно розглядалося незначною кількістю науковців, зокрема І.Б. Карнауховою та О.П. Павленко. Поняття "пошуково-дослідницька діяльність" ми розглядаємо як діяльність, що забезпечує формування наукового світогляду в учнів, розвиток творчого мислення та

індивідуальних здібностей (активність у самостійному пошуку, ініціативність тощо), формування навичок самостійної дослідницької діяльності, застосування теоретичних знань у своїй практичній діяльності, розширення наукової ерудиції, формування в них процедур творчого пізнавального пошуку - нових форм, методів, засобів пізнання дійсності.

Усі вище зазначені форми, методи, засоби пізнання дійсності є невід'ємною складовою навчального процесу і реалізуються під час практичних робіт та уроку в цілому.

Результати досліджень сучасних українських вчених-педагогів переконують, що без активності школярів у навчально-виховному процесі не може бути успішним засвоєння знань та повноцінним виховання. Тому досить актуальною на сьогоднішній день залишається проблема оптимізації уроку, посилення його пізнавального і виховного потенціалу, стимулювання пошуково-дослідницької діяльності й самостійності учнів у навчально-виховному процесі.

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що формування творчої особистості учня стає ефективним в умовах логічно обґрунтованої цілісної, неперервної педагогічної технології, яка передбачає єдність дидактичної мети (моделі творчої особистості учня), дидактичного завдання (моделі пошуково-дослідницької діяльності) та дидактичних умов (моделі педагогічної діяльності).

Нові інформаційно-комунікаційні технології, засновані на використанні комп'ютерних технологій, передбачають одержання нових даних, нового знання; саме тому їх використання у пошуково-дослідницькій діяльності є необхідним. Варто відзначити також дидактичний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій, що необхідно реалізувати в навчально-виховному процесі, який полягає в емоційній привабливості застосування можливостей аудіовізуалізації, мультимедійних програмних засобів, спрямованих на підвищення ефекту

наочності, що робить її привабливою і зрозумілою та підвищує інтерес до матеріалу, який вивчається.

Саме інформаційно-комунікаційні технології автоматизують більшість із цих процесів, полегшують і збільшують ефективність пошуково-дослідницької діяльності, можуть допомогти наочно і яскраво представити результати дослідження (особливо на заключному етапі проектної діяльності, презентуючи готовий виріб - результат проектної діяльності студента), втілити їх у безліч навчально-дидактичних програм тощо.

Література

1. Золочевська М. В. Зміст умінь і навичок дослідницької діяльності студентів педагогічних закладів / Золочевська М. В. // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Педагогіка, психологія і соціологія – Донецьк: ДВНЗ «ДНТУ», 2009. – 318 с. – С. 168-172.
2. Карнаухова И. Б. Поисково-исследовательская деятельность как средство развития творческой самостоятельности студентов в процессе профессиональной подготовки: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Ирина Борисовна Карнаухова. – М., 2003 – 158 с.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В. Овчарук. — К.: К.І.С., 2004. — 112 с
4. Метод проектів як освітня технологія / Завуч. – 2007. – № 4 (298). – С. 2.
5. Павленко О.П. Використання комп'ютерних технологій у пошуково-дослідницькій діяльності учнів / Рідна школа. – 2004. - № 1. – С. 42-44.